

ZAMONAVIY SAN'AT VA HUNARMANDCHILIK HARAKATLARIDA AN'ANAVIY KULOLCHILIK TEXNIKASINI TIKLASH

Naurizbaeva Rayxan Qayirbay qizi

Qoraqalpoq davlat universiteti san'at fakulteti

Kulolchilik yo'nalishi 2-kurs talabasi

***Annotatsiya.** Ushbu maqola zamonaviy san'at va hunarmandchilik kontekstida an'anaviy kulolchilik texnikasini qayta tiklashning ahamiyatini o'rganadi. Muallif ushbu hodisaning madaniy merosni saqlashga, zamonaviy san'at va dizaynni rivojlantirishga, shuningdek, kulollar va kulollarning yangi avlodlarini o'qitishga ta'sirini ko'rib chiqadi. Maqolada, shuningdek, an'anaviy kulolchilik texnikasini qayta tiklashning madaniy ahamiyati, shu jumladan uning turizm va mintaqaviy iqtisodiyotga ta'siri haqida so'z boradi. Tadqiqot natijasida muallif ushbu hodisaning noyob texnika va ko'nikmalarni saqlab qolish uchun ahamiyati, shuningdek, uning zamonaviy san'at va hunarmandchilikka ta'siri haqida xulosa chiqaradi.*

***Kalit so'zlar:** Kulolchilik, an'anaviy kulolchilik texnikasi, zamonaviy harakatlar, san'at, hunarmandchilik.*

Kulolchilik san'atidagi yo'qolgan texnikalar madaniy meros va tarixiy qadriyatlarni saqlash uchun katta ahamiyatga ega. Kulolchilik texnikasi va texnikasi yo'qolganda, bu avloddan-avlodga o'tib kelayotgan noyob an'analarni yo'qotishiga olib kelishi mumkin [3]. Kulolchilik san'atida yo'qolgan texnikani tiklash kelajak avlodlar uchun yo'qolishi mumkin bo'lgan qimmatli bilim va ko'nikmalarni saqlab qolish imkonini beradi. Bundan tashqari, yo'qolgan texnikani tiklash zamonaviy kulolchilik san'atiga yangi nuqtai nazarni olib kelishi mumkin. Bu rassomlar va hunarmandlarga o'z asarlarini vaqt o'tishi bilan unutilgan yoki yo'qolgan elementlar bilan boyitishga imkon beradi, bu esa madaniy merosning xilma-xilligi va boyligiga hissa qo'shadi. Shunday qilib, kulolchilik san'atidagi yo'qolgan texnikalar madaniy merosni saqlash, zamonaviy san'atni boyitish va kelajak avlodlar uchun noyob ko'nikma va bilimlarni saqlab qolish uchun katta ahamiyatga ega.

Zamonaviy san'at va hunarmandchilik harakatlari zamonaviy kulolchilik san'ati, to'qimachilik san'ati, shisha san'ati, zargarlik buyumlari, yog'ochga ishlov berish va boshqa hunarmandchilikni o'z ichiga olgan turli sohalarni qamrab oladi. Ushbu harakatlar ko'pincha an'anaviy texnika va materiallarni zamonaviy texnika va ijodkorlik bilan birlashtiradi. Masalan, kulolchilik san'atidagi zamonaviy harakatlar shakli, tuzilishi va rangi bo'yicha tajribalarni, shuningdek, loy va sirdan foydalanishga innovatsion yondashuvlarni o'z ichiga olishi mumkin. Bunday harakatlar, shuningdek, barqaror ishlab chiqarish usullari va ekologik javobgarlikka bo'lgan qiziqishni kuchaytirishi mumkin. To'qimachilik san'atida zamonaviy harakatlar an'anaviy to'qish, kashta tikish va to'qish usullarini zamonaviy materiallar va dizayn tushunchalari bilan birlashtirishni o'z ichiga olishi mumkin. Bu erda barqarorlik, materiallarni qayta ishlash

va yangi texnologiyalar bilan tajriba o'tkazishga urg'u berilgan. Umuman olganda, san'at va hunarmandchilikdagi zamonaviy harakatlar turli xil ijodiy yondashuvlar va innovatsiyalarga intilishni aks ettiradi, shu bilan birga an'analar va hunarmandchilik mahoratiga hurmatni saqlaydi [1].

San'at va hunarmandchilik kontekstida qayta tug'ilish an'anaviy usullar, texnikalar va g'oyalarni tiklash, yangilash yoki jonlantirish jarayoni sifatida talqin qilinishi mumkin. Qayta tiklanishning ijodiy yondashuvlari bir nechta jihatlarni o'z ichiga olishi mumkin:

An'analarni o'rganish: bu an'anaviy usullarni, materiallarni va ulardan foydalanishning tarixiy kontekstini o'rganish va tushunishni o'z ichiga oladi. An'anaviy usullardagi innovatsiyalar: bu yangi narsalarni yaratish yoki klassik texnikaga zamonaviy elementlarni kiritish uchun an'anaviy usullar bilan tajriba o'tkazishni anglatadi. Barqarorlik va ekologik javobgarlik: qayta tiklanishning ko'plab zamonaviy yondashuvlari barqaror ishlab chiqarish texnikasi va ekologik toza materiallardan foydalanishga qaratilgan. Madaniy merosni saqlash: qayta tug'ilishga ijodiy yondashuvlar san'at va hunarmandchilik orqali madaniy merosni saqlash va targ'ib qilishga ham yo'naltirilishi mumkin. Zamonaviy talqinlar: Uyg'onish davri an'anaviy texnika va g'oyalarni zamonaviy auditoriya uchun yanada dolzarbroq qilish uchun zamonaviy talqinlarni ham o'z ichiga olishi mumkin. Bunday ijodiy yondashuvlar an'analar va meros bilan aloqani saqlab, noyob va innovatsion natijalarga olib kelishi mumkin [4].

An'anaviy kulolchilik texnikasini qayta tiklash orqali madaniy merosni saqlab qolish zamonaviy jamiyat uchun katta ahamiyatga ega. Bu jarayon nafaqat noyob hunarmandchilik mahorati va an'alarini saqlab qolishga yordam beradi, balki tarixiy kontekstni va oldingi avlodlar bilan madaniy aloqani saqlab qolishga yordam beradi. Kulolchilik an'alarini tushunish va davom ettirish bizga ajdodlarimiz tarixi va merosi bilan bog'liqlikni his qilish imkonini beradi. Asrlar davomida boshdan kechirgan har bir kulolchilik texnikasi bizning shaxsiyatimizni va urf-odatlariga tegishlilik tuyg'usini shakllantiradigan madaniy merosga ega. Ushbu texnikalarni saqlash va uzatish madaniy merosni saqlash va hurmat qilishning asosiy omilidir. Bundan tashqari, an'anaviy kulolchilik texnikasining tiklanishi madaniy merosning ko'p qirrali rivojlanishiga yordam beradi. Bu sizga zamonaviy san'at va hunarmandchilikni o'tmish elementlari bilan boyitish, mahorat va ijodkorlikni yangi bosqichga ko'tarish, shuningdek asarlarga qiymat va o'ziga xoslikni oshirish imkonini beradi. Kulolchilik san'ati orqali madaniy merosni saqlab qolish, shuningdek, madaniy ifodalarning xilma-xilligini saqlash va milliy an'alarining o'ziga xosligini saqlashning bir usuli hisoblanadi. Bu nafaqat o'z madaniy merosingizni saqlab qolish, balki jahon madaniy merosini boyitish va uning

xilma-xilligini saqlash uchun ham muhimdir. Shunday qilib, an'anaviy kulolchilik texnikasini qayta tiklash orqali madaniy merosni saqlashning ahamiyati shubhasiz. Bu jarayon nafaqat noyob bilim va ko'nikmalarni saqlash va etkazish usuli, balki o'tmishimizni, hozirgi va kelajagimizni yaxshiroq tushunish va qadrlashga yordam beradigan madaniy harakatdir.

Xulosa. Kulolchilikning madaniyat va hunarmandchilik sanoatidagi tarixiy ahamiyati uni madaniy merosning muhim jihatiga aylantiradi, uni saqlab qolish va kelajak avlodlarga etkazish kerak. Yo'qotilgan yoki unutilgan kulolchilik texnikasini tahlil qilish bizga nafaqat hunarmandchilikning tarixiy rivojlanishini ko'rish imkonini beradi, balki zamonaviy dunyoda ushbu texnikalarning qayta tiklanishiga ilhom beradi. Zamonaviy san'at va hunarmandchilik harakatlari an'anaviy kulolchilik texnikasini qayta tiklash jarayonida faol ishtirok etmoqda, bu ularning zamonaviy madaniy muhitda dolzarbligi va ahamiyatini ko'rsatadi. Kulolchilik texnikasini qayta tiklashga turli xil ijodiy yondashuvlar shuni ko'rsatadiki, bu jarayon ijodkorlik va hunarmandchilikning ko'p qirrali tabiatini aks ettiruvchi dinamik va xilma-xildir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gyul, E. F. Поливная керамика Узбекистана: этапы развития. In Поливная керамика Средиземноморья и Причерноморья X—XVIII вв. (pp. 779-793). Издательский дом Stratum, Университет «Высшая антропологическая школа».
2. Гюль, Э. Ф. (2017). Поливная керамика Узбекистана: этапы развития. In ПОЛИВНАЯ КЕРАМИКА СРЕДИЗЕМНОМОРЬЯ И ПРИЧЕРНОМОРЬЯ X-XVIII вв. (pp. 779-793).
3. Ибрагимова, Р. Т. (2016). СОХРАНЕНИЕ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПРОМЫСЛОВ КУРСКОГО КРАЯ КАК СПОСОБ ТРАНСЛЯЦИИ НАРОДНОЙ КУЛЬТУРЫ. In КУЛЬТУРА РОССИЙСКОЙ ПРОВИНЦИИ: ИСТОРИЯ И СОВРЕМЕННОСТЬ (pp. 94-100).
4. КАРИМОВА, И., & РЕМЕСЛЕННОЙ, С. С. А. МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ, НАУКИ И ИННОВАЦИЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.
5. Любич, А. В., & Ковычева, Е. И. (2018). Использование традиционных гончарных технологий Русского Севера в проектировании современной керамики.